

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Congressen

Beyond behaviour – Non violent resistance

Congres op de Universiteit van Greenwich.
[Londen, 7–8 april 2011]

Lenny Rodenburg

Geweldloos verzet is een behandelmethode voor gezinnen van kinderen met grensoverschrijdend gedrag en is ontwikkeld door professor Haim Omer, werkzaam aan de Universiteit van Tel Aviv in Israël. In de afgelopen jaren is deze methodiek uitgebreid naar een brede krachtige opvoedingsstijl, Nieuwe Autoriteit genaamd, die toepasbaar is op alle leeftijden en opvoedingsituaties. Dit eerste internationale congres bestond uit lezingen over Europese ontwikkelingen, onderzoeksresultaten en verschillende uitwerkingen van de methode van geweldloos verzet.

De eerste en boeiende lezing werd gegeven door Haim Omer. In zijn lezing gaf hij uitleg over de overkoepelende term Nieuwe Autoriteit door zijn theorie van geweldloos verzet te verbinden aan de hechtingstheorie. Hij koppelde hierbij de begrippen 'aanwezig zijn in het leven van je kind' aan de begrippen 'veiligheid' en 'afstand en nabijheid'. Omer ziet ouders als een veilige haven van waaruit het schip ofwel hun kind kan uitvaren en kan terugkeren. Maar wat heeft een schip aan een veilige haven zonder een eigen anker? Zorgende ouders bieden nabijheid en bescherming, maar ook ruimte om zich te ontwikkelen. Het kind moet leren gevaarlijke wateren te herkennen en stormen te weerstaan. De methodiek Nieuwe Autoriteit leert ouders kinderen een veilige haven

te bieden en een eigen anker te leren hanteren.

Peter Jakob, klinisch psycholoog in Groot-Brittannië, belichtte op enthousiasmerende wijze de mogelijkheden van verzoeningsgebaren. Dit zijn onvoorwaardelijke uitingen van liefde en zorg op initiatief van de ouders. Wanneer ouders en kinderen gevangen zitten in negatieve interactiecirkels, domineren bij ouders vaak negatieve interne representaties van hun kind. Ze raken er steeds meer van overtuigd dat ze van hun kind nog weinig anders kunnen verwachten dan probleemgedrag. Hierdoor verliezen ouders hun alertheid en sensitiviteit voor het lijden van hun kind. Agressieve en angstige kinderen van hun kant interpreteren hun omgeving vaak als bedreigend en pogen met hun gedrag hun omgeving te controleren. Essentiële behoeften van het kind zoals de behoefte om zich veilig en beschermd te voelen, de behoefte aan ondersteuning bij het aanpakken van problemen en de behoefte ergens bij te horen, blijven hierdoor onbeantwoord. Jakob besprak verschillende technieken om deze onvoldane behoeften te detecteren en de sensitiviteit van ouders te verhogen. Verzoening stimuleert positieve interacties, dwingt ouders de aandacht te richten op de persoon en niet enkel op het probleemgedrag. Het schept ruimte voor positieve interne representaties en maakt ouders meer ontvankelijk en responsief voor de onvoldane behoeften van hun kind.

Uri Weinblatt, werkzaam aan de Universiteit van Philadelphia, toonde ons verschillende interventies, niet zozeer als een vorm van gedragstraining, maar als een leer-

proces in emotionele zelfcontrole. Het was een mooi pleidooi om kinderen niet te beschermen tegen negatieve gevoelens, om ouders te leren negatieve gevoelens te verdragen en te normaliseren en om kinderen en ouders te steunen in het omgaan met die moeilijke emoties.

Liz Day en Elisabeth Heismann van het Oxleas Child and Adolescent Mental Health Services in Groot-Brittannië, gaven een boeiende lezing over hun Group Parent Training Program. De originele en innovatieve opzet van het groepsprogramma werkte inspirerend. Vooral de live getuigenissen van vier ouders die aan zo'n programma hadden deelgenomen, maakten diep indruk op ons allen. Een keurig *upper class* koppel en een bijstandsmoeder met cockney-accent betoogden eensgezind hoe waardevol het was geweest hun wanhoop en machteloosheid ten aanzien van het geweld in hun gezin te delen en met elkaar de kracht te vinden zich daartegen op een vastbesloten manier te verzetten. Vol overtuiging vertelden ze hoe deëscalering optreden te leren is en hoe herstel van de relatie door contact en verzoeningsgezinde liefde voor je kind geleidelijk aan weer voelbaar wordt. Zij benadrukten het belang van het zoeken naar steun in je eigen netwerk en daarbij vooral creatief te zijn: er is meer dan familie en burens!

Nick Goddard, kinderpsychiater op de gesloten afdeling voor adolescenten van de Bascule in Amsterdam, trakteerde ons op een helder en enthousiast betoog. Op overtuigende wijze maakte hij duidelijk hoe de principes van Nieuwe Autoriteit te vertalen zijn naar een residentiële setting. Elementen als minder regels en geen alsdan-dreigementen maar het ijzer smeden als het koud is, komen het algemene groepsklimaat ten goede. Daarnaast zijn er specifieke interventies ontwikkeld die haalbaar zijn op een afdeling, zoals het

stimuleren van een reparatiegebaar jegens een groepslid bij agressie of schade aan persoon of spullen. Het resultaat is minder escalaties, meer veiligheid op de groep, meer werkplezier bij het personeel, een drastische afname van het gebruik van de separeerruimte en grotere tevredenheid van patiënten en ouders over de opname. Overdracht van de methodiek van de kliniek naar de thuissituatie staat nog in de kinderschoenen. In de nabije toekomst gaat de Bascule daarmee aan de slag.

Dan Dolberger, werkzaam bij het Schneider Children's Hospital in Tel Aviv, heeft de principes van Nieuwe Autoriteit toegepast bij een doelgroep die ook wel kangoeroekinderen, mamahotel kinderen of boemerangjongeren genoemd worden. Het gemeenschappelijke kenmerk van deze jongeren is gelegitimeerde afhankelijkheid: een systematisch patroon van toenemend afhankelijkheidsgedrag bij de jongere en daarop aansluitende zorg van de ouder(s). Deze jongeren blijven langer thuis wonen, trekken zich terug achter het beeldscherm en gebruiken het ouderlijk huis als hotel. Kenmerkende gedragingen van de jongeren zijn het eisen van geld of goederen, het gebruik van verbaal en fysiek geweld, geen school of werksituatie en het overmatig gebruik maken van ouders als schakel met de buitenwereld. Rond dit patroon hebben zich sterke cognities gevestigd die het patroon in stand houden: 'mijn kind heeft een angststoornis dus moet ik hem blijven helpen'; 'als ik hem niet van geld voorzie wordt hij nog ongelukkiger'; 'de computer is zijn enige afleiding, dus waarom zou ik hem die afnemen'. Vanuit het begrip Nieuwe Autoriteit is een centrale gedachte toegevoegd, namelijk het beperken van het verstrekken van continue ouderlijke zorg. Concrete interventies zijn reductie van

Beyond Behaviour

geld, goederen en diensten en daarnaast een beperking van het contact met de buitenwereld middels de computer. Primair geldt een verandering bij ouders, met als secundair effect een toegenomen autonomie bij de jongere. De resultaten van deze aanpak zijn veelbelovend, zo blijkt uit onderzoek in Israël.

Leiding nemen en samenwerken, beklemtoonde Martin Lemme, werkzaam op middelbare scholen in Duitsland, in zijn workshop. In een heldere uitleg vertelde hij over zijn toepassing van de Nieuwe Autoriteit voor docenten op scholen. Hij benadrukte hierbij het belang van een nauwe samenwerking tussen ouders en scholen en docenten onderling. Docenten kunnen het niet zonder de steun van collega's en de school niet zonder bevlogen docenten. Middels een korte grondingsoefening liet Lemme ons voelen hoe je aanwezigheid, veiligheid en het nemen van regie fysiek neerzet en toont in de boodschap naar het kind: 'du bist uns wichtig!' Het was een mooie praktische uitvoering van Nieuwe Autoriteit,

waar de onderwijswereld in Nederland veel aan kan hebben.

Het was een inspirerend en enthousiasmerend congres, waarbij het leerzaam was om te ervaren dat de oorspronkelijke methodiek 'geweldloos verzet' in de afgelopen jaren uitgegroeid is tot een krachtige opvoedingsstijl Nieuwe Autoriteit (Omer, 2011), die toepasbaar is voor meerdere leeftijdsgroepen, problematieken en situaties buiten het gezin, zoals school. De tijd was te kort om iedereen te spreken en ervaringen uit te wisselen. Reden genoeg voor een voortzetting. Het tweede internationale congres vindt in maart 2012 in Antwerpen plaats.

Lenny Rodenburg is klinisch psycholoog en systeemtherapeut, werkzaam bij MoleMann Mental Health te Almere. E-mail: lenny.rodenburg@molemann.nl.

Literatuur

Omer, H. (2011) *Nieuwe autoriteit. Samen werken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis, op school en in de samenleving*. Amsterdam: Hogrefe/ MoleMann.

Trek maar aan het touwtje en de deur zal opengaan!—De sleutelpositie van kinderen in gezinsgerichte hulpverlening

Studiedag georganiseerd door Rapunzel. [Leuven, 17 juni 2011]

Jan de Mol

De bedoeling van deze studiedag was de aanwezigen kennis te laten maken met de ideeën van Maurizio Andolfi over de sleutelpositie die kinderen hebben in gezinstherapie. Andolfi zelf was door de organisatoren uitgenodigd en bijgevolg draaide

de gehele studiedag rond zijn persoon en gedachtegoed. Andolfi is kinder- en jeugdpsychiater en emeritus hoogleraar aan het departement psychologie van de Universiteit van Rome. Hij is vooral bekend als een gerenommeerde en invloedrijke gezinstherapeut (zie ook Andolfi, 2010).

Dagvoorzitter Jan De Vos opende de studiedag met een plezierig filmpje over een metrostation in Stockholm waar men de trappen omgetoverd had in een piano. Men zag hoe de mensen aangenaam en verrast reageerden, en sommigen begonnen zelfs spontaan (muziek) te spelen op en met de trappen. De boodschap van de